

TBMM

(S. Sayısı: 359)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/612)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Plan ve Bütçe, esas olarak da Dışişleri komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

12/6/2008

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1584/2592

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 2/6/2008 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı; beraberinde yalnızca sermaye değil, aynı zamanda teknoloji, yönetim becerisi, uluslararası pazarlara giriş şansını da getiren doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını taraf ülkeler arasında teşvik etmek ve ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde bu yatırımların korunmasını sağlamaktır.

Ülkemiz müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, aynı zamanda yabancı yatırım ve ileri teknolojinin ülkemize gelmesi yolu ile ekonomimizin küreselleşen dünya ekonomisi içinde etkin bir şekilde yer alması, genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasındadır. Bu çerçevede, ülkemizde yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının korunması ve daha fazla yabancı sermaye gelişiminin özendirilebilmesi için, yatırım ve ticaret ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu ilişkilerin gelişmesine yönelik potansiyele sahip bulunduğu düşünülen ülkelerle, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmaları imzalanmasına 1962 yılında başlanmıştır. Ülkemizin sermaye ihraç eder hale gelmesi ile bu süreç hızlandırılmış ve bugüne kadar 80 ülke ile anılan Anlaşma imzalanmıştır.

Bu doğrultuda 3 Mart 2008 tarihinde Bükreş'te imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma" ile esas olarak;

- Anlaşmaya taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımların ve ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun koşulları yaratmak,

- Türkiye ve Romanya'da yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek,

- Her iki ülkede, yabancı yatırımcı ile devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek

hususları düzenlenmiştir.

Daha istikrarlı bir yatırım ortamının teminini öngören bu Anlaşma ile birlikte iki ülke arasındaki sermaye akışında artış gerçekleşmesi beklenmektedir. Anlaşma, yatırımcılara ekonomik ve yasal güvence verirken, ilgili ülkelere herhangi bir yeni yük getirmemektedir.

Diğer yandan anılan Anlaşma'nın yürürlüğe girmesiyle, iki ülke arasında 24 Ocak 1991 tarihinde imzalanan ve 7 Nisan 1996 tarihinde yürürlüğe girmiş olan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın yürürlükten kaldırılması öngörülmüştür.

24 Ocak 1991 tarihli Anlaşma'nın yenilenmesi, gerek Romanya'nın Avrupa Birliği'ne tam üyelik şartları arasında bulunan "üçüncü ülkeler ile imzalanmış ikili anlaşmaların Avrupa Birliği müktesebatı ile uyumlu hale getirilmesi" yükümlülüğü, gerekçe Romanya'da geçmiş yıllarda hızla artmış bulunan ülkemiz yatırımcılarının yatırımlarına daha üst düzeyde bir koruma sağlanması amacıyla gündeme gelmiştir. Bu çerçevede 3 Mart 2008 tarihli yeni Anlaşma ile "yatırımcı" tanımı daha ayrıntılı olarak yapılmış, mevcut Anlaşma'da bulunmayan "ülke" tanımı metne eklenmiş ve Anlaşma kapsamı sadece akit tarafların kanun ve diğer düzenlemelerine uygun şekilde gerçekleştirilmiş doğrudan yabancı yatırımları içerecek şekilde tadil edilmiştir. Ayrıca Anlaşma Kapsamındaki yatırımların tabi olacağı muamelelerin esasları daha ayrıntılı olarak tanımlanmış ve yatırımlara "en çok kayırılan ulus" muamelesine ek olarak "milli muamele" prensibinin de uygulanması kabul edilmiştir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

20 Nisan 2009

Esas No.: 1/612

Karar No.: 133

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 12/6/2008 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 24/6/2008 tarihinde tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 8/4/2009 tarihli 24 üncü toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde Anlaşma ile;

- Tarafların Avrupa Birliği'nin alacağı tedbirler dışında, diğer tarafın yatırımcılarının yatırımlarına adil ve eşit muamelede bulunması,

- Tarafların diğer taraf ülke vatandaşlarının yatırımlarına en çok kayırlan ülke kaydı hükümlerini uygulaması,

- Anlaşma kapsamında çıkabilecek uyuşmazlıkların çözüm usulü,

- Anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihi ve geçerlilik süresi

konularında düzenlemeler öngörülmüştür.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Yatırımların Teşviki Anlaşmalarının ticari ilişkilerimizin yoğun veya gelişme potansiyeline sahip ülkelerle imzalandığı ve halen 80 ülke ile Yatırımların Teşviki Anlaşmasının imzalandığı,

- Yatırımların Teşviki Anlaşmaları ile bir ülkede, diğer taraf ülke yatırımcılarının doğrudan sermaye yatırımlarının korunmasının amaçlandığı,

- Romanya ile 1991 yılında imzalanan ve yürürlükte olan "Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın söz konusu Anlaşma ile yürürlükten kalkacağı,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimserenek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesinde yürürlük ve yürütme maddesi birlikte düzenlenmiş, ancak, günümüze kadar yapılan Meclis uygulamalarında yürürlük ve yürütme maddelerinin tek bir maddede düzenlenmesine rastlanmadığı için verilen önergelerin kabulüyle yürürlük maddesi 2 nci ve yürütme maddesi de 3 üncü madde olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının tümü yapılan değişiklerle oya sunulmuş ve Komisyonumuzca oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Tekirdaę Milletvekili Necip Taylan ve Kütahya Milletvekili Hüseyin Tuęcu'nun Komisyon raporu üzerine özel sözcüler olarak atanması Komisyon tarafından kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Üye
<i>H. Murat Mercan</i>	<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Ahmet Deniz Bölükbaşı</i>
Eskişehir	Karabük	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Metin Yılmaz</i>	<i>Onur Öymen</i>	<i>Şükrü Mustafa Elekdaę</i>
Bolu	Bursa	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>İlhan Kesici</i>	<i>Canan Arıtman</i>	<i>Hüseyin Tuęcu</i>
İstanbul	İzmir	Kütahya
		(Bu Raporun Özel Sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Gönül Bekin Şahkulubey</i>	<i>Metin Ergun</i>	<i>Necip Taylan</i>
Mardin	Muęla	Tekirdaę
		(Bu Raporun Özel Sözcüsü)

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
VE ROMANYA HÜKÜMETİ ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE
KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- (1) 3 Mart 2008 tarihinde Bükreş'te imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
VE ROMANYA HÜKÜMETİ ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE
KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Adalet Bakanı

M. A. Şahin

Dışişleri Bakanı

A. Babacan

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

M. Başesgioğlu

Devlet Bakanı

M. Şimşek

Milli Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

F. Çelik

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

N. Ekren

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

Devlet Bakanı

M. S. Yazıcıoğlu

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Milli Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. Z. Çağlayan

Çevre ve Orman Bakanı

Y. Eroğlu

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE ROMANYA HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti, bundan sonra "Akit Taraflar" olarak anılacaktır.

İki ülke arasındaki mevcut ekonomik işbirliği ilişkilerini geliştirme arzusu ile,

Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesindeki Romen yatırımcıların yatırımlarını ve Romanya'nın ülkesindeki Türkiye Cumhuriyeti yatırımcılarının yatırımlarını teşvik etmeye ve bunlar için elverişli koşullar yaratmaya kararlı olarak,

Bu Anlaşma kapsamında yatırımların korunmasının bu alandaki girişimleri teşvik edeceği ve her iki ülkenin de ekonomik refahını artıracığını kabul ederek,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1

Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amaçları bakımından:

(a) "bir Akit Tarafın yatırımcısı" terimi, her bir Akit Taraf ile ilgili olarak, diğer Akit Tarafın ülkesinde bu Akit Tarafın ulusal kanun ve nizamlarına uygun olarak yatırım yapan ve aşağıda yer alan kişileri ifade eder:

(i) uygulanabilir ulusal kanunlarına göre Romanya vatandaşı ya da Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan gerçek kişi;

(ii) söz konusu Akit Tarafın ulusal kanunları ve nizamları çerçevesinde kurulmuş ya da başka bir şekilde usulüne uygun olarak örgütlenmiş ve yönetim merkezi gerçek ekonomik faaliyetleriyle birlikte o Akit Tarafın ülkesinde bulunan şirketleri, kuruluşları ve iş ortaklıklarını da kapsayan tüzel kişiler.

(b) "yatırım" ev sahibi Akit Tarafın ulusal kanun ve nizamlarına uygun her çeşit malvarlığını ve bunlarla sınırlı olmamak üzere aşağıdakileri içerir:

(i) hisseler veya bir şirkete katılımın diğer şekilleri;

(ii) taşınır ve taşınmaz mallar ile ipotek, tedbir, rehin gibi mülkiyet hakları veya benzer mülkiyet hakları;

(iii) yeniden yatırımda kullanılan gelirler;

(iv) para alacakları veya mali değer taşıyan ve bir yatırımla ilişkili olan edim alacakları;

(v) patentler, ticari markalar, ticari isimler, endüstriyel tasarımlar, "know-how" ve peştemaliye dahil sınai mülkiyet hakları ve fikri mülkiyet hakları;

(vi) kanun veya sözleşmeyle tanınan, özellikle doğal kaynakların araştırılması, çıkarılması ve kullanılması ile ilgili imtiyazlar.

Adı geçen terim yatırımın yapıldığı Akit Tarafın ülkesindeki kanunlarına ve nizamlarına uygun olarak yapılmış bütün doğrudan yatırımları ifade eder. Yatırımlar terimi, bir Akit Tarafın ülkesinde işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra yapılmış bütün yatırımları kapsar.

(c) "gelirler" terimi, bir yatırımdan elde edilen ve bunlarla sınırlı olmamak üzere özellikle kâr, temettü, faiz, imtiyaz ücreti, sermaye kazançları veya ücretleri ifade eder.

(d) "ülke" tanımı, her Akit Taraf ile ilgili olmak üzere, kara ülkesini, karasularını ve bunların üstündeki hava sahası yanında Akit Tarafların uluslararası hukuka uygun olarak, egemenlik, egemenlik hakları veya yargı yetkisini kullanmaya yetkili olduğu deniz ve denizaltı alanlarını ifade eder.

MADDE 2

Yatırımların Teşviki ve Korunması

(1) Her bir Akit Taraf ulusal kanunlarına ve nizamlarına uygun olarak ülkesindeki diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını teşvik edecek ve bunları kabul edecektir.

(2) Avrupa Birliği'nin alacağı tedbirler saklı kalmak koşuluyla, her bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımları her zaman adil ve eşit muameleye tabi olacak ve diğer Akit Tarafın ülkesinde tam korumadan yararlanacaktır. Hiçbir Akit Taraf makul olmayan ya da ayrımcı tedbirlerle bu gibi yatırımların yönetimine, devamına, kullanımına, tasarrufuna, büyütülmesine veya elden çıkarılmasına hiçbir şekilde kısıtlama getiremez.

MADDE 3

Milli Muamele ve En Çok Gözetilen Ulus Kaydı

(1) Her bir Akit Taraf, kendi ülkesindeki diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına, kendi yatırımcılarının yatırımlarına ya da herhangi bir üçüncü devletin yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığından daha az elverişli olmayan bir muamelede bulunacaktır.

(2) Bu Anlaşmanın milli muamele ve en çok gözetilen ulus kaydı hükümleri, her bir Akit Tarafın bir gümrük birliğine, ekonomik veya parasal birliğe, bir ortak pazara veya serbest ticaret bölgesine üyeliğinden veya ortaklığından kaynaklanan ve kendi yatırımcılarına, bu tip birlik, ortak pazar veya serbest ticaret bölgesine üye devletlerin veya diğer üçüncü bir devletin yatırımcılarına uygulanan tüm mevcut veya gelecekte ortaya çıkabilecek avantajlara uygulanmaz. Bu gibi bir muamele her bir Akit Tarafın Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi ya da vergi konularıyla ilgili karşılıklı temeldeki diğer anlaşmaya dayanarak bir üçüncü ülkenin yatırımcılarına uyguladığı herhangi bir avantaja yönelik olarak da uygulanmayacaktır.

(3) Her bir Akit Taraf diğer Akit Tarafın yatırımcıları tarafından ülkesinde yapılan yatırımlarla ilgili olarak üstlenilmiş diğer yükümlülüklerle riayet edecektir.

MADDE 4

Kamulaştırma ve Tazminat

(1) Aşağıdaki koşullar gerçekleşmedikçe, bir Akit Tarafın yatırımcıları tarafından diğer Akit Tarafın ülkesinde yapılan yatırımlar, kamulaştırılmaz ya da millileştirilemez ya da benzer bir etkiye sahip diğer tedbirlere tabi tutulamaz:

(a) önlemlerin kamu yararı amacıyla kanuna uygun olarak alınmış olması.

(b) önlemlerin ayrımcı olmaması.

(2) Tazminat, hangisi daha erken gerçekleşirse, kamulaştırmanın yapıldığı ya da kamuya duyulduğu andaki yatırımın gerçek piyasa değerine tekabül edecek ve etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir, serbestçe transfer edilebilir olacak ve gecikmeksizin ödenecektir. Tazminatın ödenmesinin gecikmesi durumunda, yatırımcı ödemenin yapılmasındaki makul olmayan gecikme süresi için faize hak kazanacaktır.

(3) Yatırımcının talebi üzerine, tazminat miktarı, yatırımın yapıldığı yerdeki Akit Tarafın mahkemesi ya da diğer bir yetkili organı tarafından yeniden takdir edilebilir.

MADDE 5

Zararlar için Tazminat

Bir Akit Tarafın, diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş ya da diğer silahlı çatışma, olağanüstü hal, isyan, ayaklanma ya da kargaşa nedeniyle yatırımı zarara uğrayan yatırımcıları, diğer Akit Tarafça, tazminat ya da diğer çözümler hususunda, söz konusu Akit Tarafın kendi yatırımcılarına ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarına uyguladığından daha az elverişli olmayan bir muameleye tabi tutulacaktır. Avrupa Birliği tarafından alınan tedbirler saklı kalmak şartıyla, mevcut olması halinde, bu Madde kaynaklı ödemeler serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

MADDE 6

Yatırım Uyuşmazlıkların Çözümlemesi

(1) Bu Maddenin amaçları bakımından bir yatırım uyuşmazlığı aşağıdakileri kapsayan bir uyuşmazlık olarak tanımlanmaktadır:

(a) bir Akit Tarafın yabancı yatırım otoritesi tarafından diğer Akit Tarafın bir yatırımcısına verilen herhangi bir yatırım izninin yorumu veya uygulanması ya da

(b) bir yatırımla ilgili olarak işbu Anlaşmayla verilen ya da tanınan herhangi bir hakkın ihlali.

(2) Bir Akit Taraf ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında, ilk Akit Tarafın ülkesindeki söz konusu yatırımcının yatırımıyla ilgili herhangi bir uyuşmazlık, uyuşmazlığın tarafları arasında, mümkün olduğunca dostça görüşmeler ve müzakereler yoluyla çözümlenecektir.

(3) Eğer bir uyuşmazlık çözümlenmesi talep edildiği tarihten itibaren altı ay içerisinde görüşmeler ve müzakereler yoluyla çözümlenemezse, uyuşmazlık yatırımcının tercihi doğrultusunda aşağıdaki yerlere sunulacaktır:

(a) Her iki Akit Tarafın da Sözleşmeye taraf olması durumunda, 16 Mart 1965'te Washington'da imzalanan "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi" ile kurulan Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez (ICSID),

(b) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL) Tahkim Usulü Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir tahkim mahkemesi (UNCITRAL).

(4) Yatırım uyuşmazlıklarının, Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e sunulması 18 Mart 1965'te Washington'da imzaya açılan "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi"nde öngörülen prosedüre uygun olarak yapılacaktır.

(5) Tahkim heyeti hukuk kaynaklarını aşağıdaki öncelik sırasına göre göz önünde bulundurarak, hukuk temelinde karar verecektir.

- işbu Anlaşmanın hükümleri ve Akit Taraflar arasındaki diğer ilgili Anlaşmalar;
- ilgili Akit Tarafın yürürlükteki hukuku;
- yatırımlarla ilgili özel anlaşmaların hükümleri;
- her iki Akit Tarafça tanınan uluslararası hukukun genel ilkeleri;

(6) Bu Maddenin 3. ve 4. paragraflarının hükümlerine rağmen;

Türkiye Cumhuriyeti tarafından, 3 Mart 1989'da, "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi"nin 25 (4) Maddesine göre Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e, (bundan sonra "Merkez" olarak anılacaktır) sunulan bildirimine uygun olarak;

a) yalnızca Türkiye Cumhuriyetinin yabancı sermaye konusundaki ilgili mevzuatına uygun olarak, mevcut olması halinde, gerekli izni elde etmiş yatırım faaliyetlerinden doğrudan kaynaklanan ve fiilen başlamış uyuşmazlıklar, Merkez'in yargılama yetkisine veya diğer uluslararası uyuşmazlık çözüm mekanizmasına sunulabilir; ve

b) gayrimenkuller üzerindeki mülkiyet hakları ve aynı haklara ilişkin uyuşmazlıklar tamamen Türk mahkemelerinin yargılama yetkisinde olup ve bu nedenle "Merkez"e ya da diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözümü mekanizmasına sunulamaz, ve

c) Devletler ile diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesinin 64. Maddesi ile ilgili olarak:

Türkiye Cumhuriyeti, "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi"nin yorumu ya da uygulanmasıyla ilgili olarak Türkiye Cumhuriyeti ve diğer herhangi bir Akit Devlet arasında ortaya çıkmış ve görüşmeler yoluyla çözümlenmemiş herhangi bir uyuşmazlığın Uluslararası Adalet Divanı'na götürülmesini kabul etmeyecektir.

(7) Tahkim kararları, uyuşmazlığın bütün tarafları için nihai ve bağlayıcı olacaktır. Her bir Akit Taraf tahkim kararını kendi ulusal kanunları doğrultusunda yerine getirmekle yükümlüdür.

MADDE 7

Transferler

(1) Avrupa Birliği tarafından alınan tedbirler saklı kalmak üzere, her bir Akit Taraf bir yatırım- la ilgili bütün transferlerin ülkesinden içeri ya da dışarı serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasına izin verecektir. Bu gibi transferler aşağıdakileri içerir:

(a) gelirler;

(b) yatırımın tasfiyesinden veya tamamen ya da kısmen satışından elde edilen gelirler;

(c) yatırımlar için alınmış krediler ve buna bağlı faizler için yapılan ödemeler;

(d) yönetim ve teknik yardım ücretleri;

(e) diğer Akit Tarafın ülkesinde yapılmış yatırımlarda çalışmasına izin verilen vatandaşların net kazançları.

(2) Transferler, transfer tarihinde geçerli olan kur üzerinden, yatırımın yapıldığı konvertibl para birimi ya da yatırımcı tarafından mutabık kalınan herhangi bir konvertibl para birimi ile gecikme olmaksızın yapılacaktır.

MADDE 8

Halefiyet

(1) Eğer bir Akit Tarafın yatırımcısının yatırımları kanunla kurulmuş bir sistem dahilinde ticari olmayan risklere karşı sigortalanmışsa, sigortalayanın adı geçen yatırımcının haklarına, taleplerine ve davalarına bu tip sigortanın hükümlerine göre halefiyeti diğer Akit Tarafa tanınacaktır. Buna karşın, haklarını sigortalayana devretmekle, yatırımcı yatırımla ilgili yükümlülüklerinden kurtulamaz.

(2) Eğer Akit Taraflardan biri, diğer Akit Tarafın ülkesinde yapılan bir yatırım için ticari olmayan risklere karşı verilen bir garantiye dayanarak kendi yatırımcılarına ödeme yaparsa, bu Akit Taraf bu gibi bir garantinin hükümlerine göre, adı geçen yatırımcının haklarına, taleplerine ve davalarına olduğu kadar bu gibi haklara bağlantılı yükümlülüklerine de halef olacaktır.

(3) Sigortalayan ya da garantör yatırımcının kullanmaya yetkili olduğu haklardan başka bir hakkı kullanmaya yetkili olamaz.

(4) Bir Akit Taraf ile sigortalayan veya garantör arasındaki uyumsuzluklar işbu Anlaşmanın, hangisi uygun ise, 6. veya 10. Madde hükümlerine uygun olarak çözülecektir.

MADDE 9

Mevcut Yatırımlar

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce, bir Akit Tarafın yatırımcıları tarafından diğer Akit Tarafın ülkesinde yapılan yatırımlar bu Anlaşmanın hükümlerine tabi olacaktır. Buna karşın, bu Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyumsuzluklara uygulanmayacaktır.

MADDE 10

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıklar

(1) Akit Taraflar arasındaki işbu Anlaşmanın yorumlanması ya da uygulanmasından kaynaklanan uyumsuzluklar, mümkün olduğunca, iki Taraf arasındaki doğrudan ve anlamlı müzakereler yoluyla çözümlenmelidir. Eğer bu gibi bir uyumsuzluk müzakerelerin başlangıcından sonra altı ay içerisinde çözümlenemezse, o zaman, Akit Taraflardan birinin isteğiyle, uyumsuzluk bir tahkim heyetine sunulur.

(2) Bu gibi bir tahkim heyeti her bir ayrı dava için şu şekilde oluşturulacaktır:

Tahkim talebinin alınmasından itibaren üç ay içinde, her Akit Taraf tahkim heyetinin bir üyesini tayin edecektir. Bu iki üye daha sonra üçüncü bir devlet vatandaşını seçecekler ve Akit Tarafların onayı üzerine bu kişi Heyet Başkanı olarak tayin edilecektir. Heyet Başkanı diğer iki üyenin tayin edildiği tarihten itibaren üç ay içinde tayin edilecektir. Eğer belirlenmiş zaman içinde gerekli atamalar yapılmamışsa, her bir Akit Taraf, başka bir anlaşma yoksa, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'nı gerekli atamaları yapması için davet edebilir. Eğer Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşıysa ya da sözü edilen görevi yerine getirmesinde başka bir engel mevcut ise, Başkan Yardımcısı gerekli atamaları yapması için davet edilecektir. Eğer Başkan Yardımcısı Akit Taraflardan birinin vatandaşıysa ya da onun da görevi yerine getirmesinde bir engel varsa, Akit Taraflardan herhangi birinin vatandaşı olmayan Uluslararası Adalet Divanı'nın en kıdemli üyesi gerekli atamaları yapması için davet edilecektir.

(3) Tahkim heyeti kararını bu Anlaşmanın ve Akit Taraflar arasında yapılmış ve yürürlükte bulunan diğer anlaşmaların hükümlerinin yanı sıra uluslararası hukukun genel ilke ve kurallarını da esas alarak verecektir. Tahkim heyeti kararlarını oyçokluğuyla alacak ve kararları nihai ve bağlayıcı olacaktır.

(4) Akit Taraflardan her biri kendi hakemi ile tahkim işlemlerinde temsil edilmesinden doğan tahkim masraflarını karşılayacaktır. Başkanın masrafları ve diğer masraflar, her iki Akit Tarafa eşit şekilde üstlenilecektir.

(5) Tahkim Kurulu kendi usulünü belirleyecektir.

MADDE 11

Yürürlüğe Girme, Değişiklik, Anlaşmanın Süresi ve Sona Ermesi

(1) Her bir Akit Taraf işbu Anlaşmanın ülkesinde yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal prosedürün tamamlandığını yazılı olarak diğer Akit Tarafa bildirecektir. İşbu Anlaşma iki bildirimden sonuncusunun yapıldığı tarihte yürürlüğe girecektir.

(2) İşbu Anlaşma on yıllık bir süre için yürürlükte kalacak ve ilk on yıllık sürenin bitiminden sonra Akit Taraflardan biri Anlaşmayı bitirme niyetini diğer Akit Tarafa yazılı olarak bildirmediği takdirde yürürlükte kalmaya devam edecektir. Feshi-i ihbar diğer Akit Tarafça alındığı tarihten bir yıl sonra yürürlük kazanacaktır.

(3) İşbu Anlaşmanın son geçerlilik tarihine kadar yapılan yatırımlar bakımından, bu Anlaşmanın hükümleri sona erme tarihinden başlamak üzere on yıl süresince yürürlükte kalmaya devam edecektir.

(4) Bu maddenin ikinci paragrafına aykırı olmak üzere, Avrupa Birliği hukukunda gelecekte bir gelişme olması ya da Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılması durumunda, eğer gerekliyse, işbu Anlaşmanın hükümleri Akit Tarafların karşılıklı görüş birliğiyle, Romanya'nın ya da Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik statüsünden kaynaklanan yükümlülüklerine uyumlu olmasını sağlamak amacıyla tadil edilecektir.

Eğer bu gibi bir görüş birliğine varılamazsa, Akit Taraflardan her birinin anlaşmayı feshetme hakkı olacaktır. Anlaşma fesih bildiriminin alınmasından üç ay sonra yürürlükten kalkacaktır. Anlaşmanın fesih tarihinden önce yapılmış ya da edinilmiş ya da Anlaşmanın başka türlü uygulandığı yatırımlar bakımından, bu Anlaşmanın diğer maddelerindeki bütün hükümler fesih tarihinden itibaren bir on yıllık süre için daha yürürlükte kalmaya devam edecektir.

(5) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti arasında 24 Ocak 1991 tarihinde Ankara'da imzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükten kalkacaktır.

Bükreş'te 3 Mart 2008 tarihinde, iki kopya olarak, her biri eşit asıllar olmak üzere, Türkçe, Romence ve İngilizce dillerinde akdedilmiştir.

Yorumdaki farklılıklar durumunda, İngilizce metin üstün gelecektir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

Kürşad TÜZMEN

Devlet Bakanı

ROMANYA

HÜKÜMETİ ADINA

Ovidiu SÎLAGHÎ

KOBİ'ler, Ticaret, Turizm ve
Serbest Mesleklerden Sorumlu Bakan

